

PLANINARSKI VJESNIK

HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO GOD. 1910.-11.

A. Odbor:

Predsjednik: grof Kulmer Miroslav. Potpredsjednici: Miroslav Broschan, predstojnik vladina odjela za pravosuđe, Pasarić Josip, profesor. Tajnik: Kostrenčić Nikola dr., vijećnički tajnik pravosudnog odjela. Blagajnik: Juričić Ivo, tajnik „Croatiae“. Odbornici: Auš Aleksandar, činovnik pivovare; Cvetišić Vjekoslav, činovnik računar. ureda; Dežman Milivoj dr., liječnik; Kern Ante, šumarski nadzornik; Kiseljak Marije dr., profesor; Mudrinić Matej, profesor; Novotni Vjekoslav, profesor; Stiasni Antun ml., prokurista „Esk. banke“, Tućan Fran dr., custos nar. muzeja; Zikmundowsky Rudolf, činovnik „Eskomptne banke“. — Ekonom: Novotni Vjekoslav. — Urednik „Pl. vjesnika“: Pasarić Josip. — Nadzorno vijeće: Fischer Ignjat, inžinir; Flögl Rikard, blagajnik; Stigler Lavoslav, brijač.

B. Utemeljitelji i začasni članovi:

a) Utemeljitelji: † Blumauer Makso, umirovljeni grad. činovnik; † Čanić Gjuro, general; Exner Ivan, urar i draguljar; pl. Galjuf Ljudevit, posjednik; Hatz Ivo, posjednik; † pl. Josipović Imbro, grof Khuen-Hedervary, ministar predsjednik u Budimpešti; grof Kulmer Miroslav, vlastelin; grof Kulmer Emil, veleposjednik u Bračaku; † Kőrösköny Vjekoslav, kr. sveuč. profesor; pl. Kukuljević-Sakcinski Božidar, c. i kr. komornik; Lenuci Milan, grad. savjetnik; † Lihl Dragutin, novinar; † pl. Mallin Tošo, kr. savjetnik zem. vlade; † pl. Mallin Ivo dr., kr. banski savjetnik; † Mikulčić Mirko, vijećnik stola sedmorice; Novak Ivan, trgovac; vitez Pongratz Gustav, veleposjednik; Prister Eduard, veletržac; Prister Guido, veleposjednik; † Preradović Radovan, činovnik I. hrv. štedionice; Radivojević Jovan, vijećnik stola sedmorice; Ratković Josip, rezbar; Stigel Žiga, upravitelj Reinighaus-pivane; † Stožir Ivan, profesor u m.; barun Vranicany Dragutin; † barunica Vranicany Ivka; pl. Weiss Emil, posjednik; Zagreb. dionička pivovara.

b) Začasni član: Exner Ivan, urar i draguljar.

C. Redoviti članovi:

Abašfy Aleksandar, činovnik. Adamović Julije dr., gimnaz. ravnatelj. Albrecht Miroslav, blagajnik I. hrv. štedionice. Alexander Oskar dr., liječnik. Alter Rudolf, činovnik. Ambroš Franjo, bravar. Anceľ Ivan, ravnatelj okružne blagajne. Andjel Antun, ravnatelj „Kola“. pl. Andrassy Ljudevit dr., sveučilišni profesor. Andrijević Stanko, posjednik. Aralo Fanika, gostioničarka u Podsusjedu. Arnold Franjo, dvor. savjetnik i odvjetnik. Arnold Gjuro dr., sveuč. profesor. Augustin Gjuro, gradjevni nadsavjetnik. Auš Aleksandar, činovnik.

Babić Nikola pl., financ. nadsavjetnik. Balković Josip, užar. Band Milan, bank. činovnik. Banjanin Jovan, novinar. Baranyai Aladar, arhitekt. Bartulić Vlatko, ljekarnik. Bartulić Jaroslav, trgovac. Batušić Dragutin, činovnik. Batušić Slavo, inžinir. Barle Janko, nadb. tajnik. Bartušek Ivan, trgovac. Bašić Josip, poslovođja. Bauer Makso, trgovac. Bedeković Kamilo, gradj. savj. Benedik Slavko, arhitekt. Bernardić Ferdo, vl. savj. u m. Betlheim Milan, trgovac. Berger Srećko, putnik. Bihaly Lavoslav, trgovac. Birač Dušan, činovnik. Biskontini Alfred vijeć. bans. stola. Bobinac Vladimir, činovnik. Bogad Siegfried dr., zubar. Bošković Ljubo, trgovac. Bošnjak Karlo dr., profesor. Bošnjak Oton, ravnatelj. Bothe Mirko, tvorničar. Brand Aleksander, dimnjačar. Braum Franjo, račun. savjetnik. Breslauer Gjuro, činovnik. Broschan Miroslav, predstojnik odjela za pravos. Broschan Franjo, činovnik. Broz Mirko, kućevlasnik. Bručić Gustav, ljekarnik u Križevcu. Bučar Franjo dr., profesor. Budisavljević Bude pl., vel. župan u m. Budisavljević pl. Srgjan dr., odvjetnik. Burgstaller pl. Franjo dr., potpredsj. stola sedmorice. Burgstaller Janko pl., tajnik ban. stola.

Capan Milan, pošt. i brz. oficijal. Colussi Adriano dr., odvjetnik. Crnadak Milivoj, ravnatelj I. hrv. štedionice. Crnetić Božidar, činovnik hip. banke. pl. Cuculić Tomo dr., zamj. drž. odvjet. Cvetišić Vjekoslav, činovnik. Cvetko Petar, krojač. pl. Czekus Ivo, profesor.

Čačković-Vrhovinski pl. Miroslav dr., liječnik. Čučković Uroš dr., septemvir.

Davidson N., suvlasnik litografije. Dean Stjepan, vojn. kapelan. Debeljak Stjepko, učitelj u Sv. Iv. Zelini. Debić Dragutin, ravnatelj. Dečak Josip, pošt. i brz. nadoficijal. Dečak Luka, pošt. i brz. nadoficijal. Demel Dragutin, kr. javni bilježnik u Vrbovskom. Deutsch Albert, direktor. Deutsch Rudolf, ravnatelj tvorn. likera. Devidé Josip, ravnatelj obrtne banke. Dežman Milivoj dr., liječnik i urednik „Obzora“. Divković Mirko, ravnatelj gimnaz. u m. Dupelj Gjuro, ravnatelj zem. blagajne. Durbešić Artur, vijećnik banskog stola. Drapczyński Vladoje dr., profesor. Drobac Makso, nadinsp. prom. uprave. Dvenges Hanus, trg. činovnik. Dvoržak Franjo, ravn. centr. štedionice. Dvoržak Vinko dr., sveuč. profesor.

Eckhel Hektor pl., profesor. Ećimović Petar, profesor. Eisner Herman, Eisner Milan, arhitekti. Engelsfeld Dragan, restaurateur. Erny Rudolf, kot. šumar.

Farkaš Robert dr., odvjetnik. Ferković Mirko, trgovac. Ferković Slavo, trgovac. Fiegenwald Emil, posebnik. Filković Gjuro, pošt. i brz. oficijal. Fink Franjo, žup. veterinar u Ogulinu. Fischbach Robert, šum. ravnatelj. Fischer Ignjat, inžinir. Flögl Rikard, blagajnik. Florschütz Srećko, arhitekt. Frangeš Oto dr., vladin tajnik. Frangeš Robert, profesor. Friedfeld Mavro, ravnatelj tvorn. papira. Frković Dušan, činovnik tvornice cementa. Fürst Jakov, činovnik.

Garapić Petar, ljekarnik u N. Pazovi. Gašparin Viktor, činovnik. Gašparović Pavao, tajnik obrtn. zbora. Gayer Ladislav, ljekarnik. Gavrilović Gjuro, tvorničar u Petrinji. Gavrilović Stjepan, tvorničar u Petrinji. Gavrilović Mato, tvorničar. Gendić Josip, odv. perovodja. Gensberger Klement, dimnjačar. Gjurgjević Gavro, posebnik. Gjurgjević Jovan, činovnik. Gjurgjević Vladimir dr., vlastelin u Vel. Trgovštu. Gmaz Josip, trgovac. Gnezda Antun, trgovac. Goglia Antun dr., vladin tajnik. Goldman Dragutin dr., odvjetnik. Gorjanović Dragutin dr., sveuč. profesor. Grahor Janko, arhitekt. Grahor Stjepan, ravnatelj „Croatiae“. Grgurović Dragutin, trgovac. Gremer Franjo, činovnik. Gregl Gjuro, dimnjačar. Grlić Marija. Grubor Gjuro, profesor. Grund Arnošt, glumac. Grünwald Ivan, profesor. Gundrum Fran dr., gr. fizik u Križevcu. Guštak pl. Franjo. pekar. Guštin Josip, vlasnik agenture. Guteša Vladimir, činovnik. Guthardt Rudolf, pekar. Gutschy Franjo dr., liječnik. Gutschy Ljudevit dr., liječnik. Gyiketta Aleksandar, graditelj.

Hafner Ivan, profesor. Hafner Zlatko, činovnik. Hagenauer Ljud., posebnik. Hajdinjak Milovan, grad. vijećnik. Haladi pl. Franjo, vlad. savjetnik. Halbarth Viktorine. Handl Alfons, činovnik. Hangi Ivan, kanonik. Hatz Ivan, vladin perovodja. Havliček Josip dr., liječnik. Heinz Antun dr., sveuč. profesor. Henzler Dragica, činovnica. Hercézi Ivan, bravar. Herjanić Petar, kovač. obrtnik. Herrnheiser Šišman dr., vijećnik stola sedmorice. Herzl Antun, prokurista. Herzog Arnold, ravnatelj banke u Sarajevu. Heumer Dragutin, ravnatelj Dioničke tiskare. Heumer Viktor, ravnatelj vjer. udruga. Hirš Julijo, dimnjačar. pl. Hippenreiter Bohumil, činovnik. Hochstetter Ante u Samoboru. Hochetlinger Italo, profesor. Hoffer Nikola dr., odvjetnik. Hofman Br., trgov. pomoćnik. Hoić Ivan dr., ravnatelj liceja. Holjac Janko, načelnik grada Zagreba. Hönigsberg Leo, arhitekt. Hörer Ivan, ravnatelj. Horvatin Mirko, profesor. pl. Hreljanović Franjo, ravn. gosp. odjela. pl. Hrzić Velimir, profesor. Hühn Franjo, trgovac. Hühn Kurt dr., liječnik.

Ivančan Ljudevit, kanonik. Ivančević Miloš, trgovac. Ivančević Nikola, blagajnik Pučke banke. Ivković Gjuro dr., liječnik. — Jakšić Nikodem, banski savjetnik. Jakopac Josip, šumarski povjerenik. Jambrišak Milivoj dr., zubar. Jean Mirko, lim. obrtnik. Jemeršić Pavao, profesor. Jesenski Dragutin, činovnik. Jesensky Koloman, trgovac. Jordanić Nikola, vijeć. bans. stola. Juričić Ivo, tajnik „Croatiae“.

Kadić Mato, trgovac. Kallina Gustav, trgovac. Karal Gjuro, trgovac. Kastl Bernhard, vlasnik kavane „Corso“. Katalinić Božo, profesor. Kauders Alfons, kot. šumar. Kern Ante, šum. inspektor. Kezan Katinka, komptoiristica. Kiseljak Ivan dr., kot. liječnik na Rijeci. Kiseljak Marije dr., profesor. Kišpatić Mijo dr., sveuč. prof. Klein Vjekoslav, odjel. predstojnik u m. Klofutar Alberto, ravnatelj banke. Klučka Ivan, profesor. Kodrić Gustav, gostioničar. Kocuvan Franjo dr., opć. liječnik u Mal. Bukovcu. Kolmar Edmund, ravnatelj central. štedionice. Kornicer Oskar dr., odvjetnik. pl. Kos Tomo, inžinir. Kosatyk Ivan, knjigovodja. Kosirnik Ivan dr., liječnik. Kosović Bogoslav, ž. šum. nadzornik. Kostrenčić Nikola dr., vijeć. taj. pravos. odj. Krajač Ivan dr., kr. javni bilježnik u Jastrebarskom. Kralj Stjepan, vijećnik stola sedmorice. Kraus Luka, profesor. Krešić Milan, umir. tajnik. Krešić Vladimir, ravnatelj Hipot. banke. Kristan Julije, činovnik. Krištof Milan dr., urednik „Gosp. Lista“. Krizmanić Josip, mjernik. Kržić Albin, krojač. Krok Nikola, trgovac. Krušac Janko, činovnik. Kučera Oton dr., sveuč. profesor. Kugli Stjepan, knjižar. pl. Kugler Adam, profesor. Kuhar Aleksandar dr., liječnik. Kulmer grofica Aleksandrina.

Lacko Nikola, trg. pomoć. pl. Lajer Šandor, rač. revident. Latković Franjo, ravnatelj banke. Langhoffer August dr., sveučil. profesor. Lessel Eugen, profesor. Lesić Dionis. Leitner Antun, priv. činovnik. Licht Herman, vlasnik agenture. Liebermann Dragutin dr., odvjetnik. Lovrenčević Martin, novinar. Lovrenčić Vilim, trgovac. Lukšin-Lončarić Mirko, pisar. Lukinić Edo dr., odvjetnik u Karlovcu.

Majcen Milan, uprav. Mirogoja. Majer Franjo, remenar. Majnarić Mijo, posjednik. Malec Bogdan dr., liječnik. Mance Miro, upravitelj štedionice u Dugom selu. Manč Artur, činovnik I. hrvatske štedionice. Mallin Milan, činovnik austr.-ug. banke. Manojlović Gavro dr., sveuč. prof. u m. Maras Matan, činovnik I. hrv. štedionice. Marchetti Mirko dr., sveuč. profesor. Marek Ivan, profesor. Margreiter Franjo, urar. Marjanović Luka dr., odjel. predstojnik u m. pl. Mar-

SA PLITVIČKIH JEZERA
SA KVARNERA

SA PLITVIČKIH JEZERA
(SNIMIO DR. M. KISELJAK)

BAKAR
RJEČINA KOD SUŠAKA

ković Franjo dr., sveuč. profesor. Märtens Louis, urednik. Mart-schink Martin, nadkonobar. Maruzzi Aleksandar, limar. pl. Mašek Dragutin dr., liječnik. Mayer Makso, trgovac. Mayer Vilim, prokur. Mazzura Lav dr., odvjetnik. Mazzura Sime dr., odvjetnik. Mažu-ranić Vladimir, predsjed. bans. stola. Medvedić Roko, nadčinovnik „Croatiae“. Mervar Alojz, trg. pomoćnik. Mesić Milan, dimnjačar. Metelka Milan dr., profesor. Mihaljinec Milan, kr. javni bilježnik. Milčić Petar, rač. revident. Milčinović Andrija, književnik. Miletić Matija, župnik u Sestinama. Mileusnić Marko, veleposjednik. Mi-linov Svetozar, trgovac. Mirković Dragutin, činovnik. Modec Ra-doslav, bravar. Mohorovičić Andro dr., profesor. Mrzljak Petar, žup-nik sv. Marka. Mudrinić Matej, profesor. Mudrovčić Josip dr., vi-jećnik banskoga stola. Müller Adolf, trgovac. Munder Oto, graditelj. Murthum Dragutin, ravnatelj tvornice. Musa Adonis, činovnik franc. pilane.

Neidhardt Gjuro, tvorničar. Neidhardt Dragutin, priv. činovnik. Nenin Petar, profesor. pl. Nikolić Vladimir, odj. predstojnik u m. Nossan Milan, trgovac. Novak Ivan, trgovac. Novosel Ivan, trg. putnik. Novotni Vjekoslav, profesor.

Obad Ivan, kućevlasnik. Operman Dragutin dr., odvjetnik. Ornstein Vlatko, činovnik. Oršić Antun, krojač. Osek Ivan, graditelj. Oswald Julio dr., odvjetnik.

Pack Ivan dr., vladin perovodja. Pačić Filip, činovnik. Pasarić Ivo, pravnik. Pasarić Josip, profesor. Partaš Ivan, profesor. Pazman Josip dr., sveuč. profesor. Pavlić Mihovil, kateheta. Pavlović Ivan, činovnik. pl. Pečić Vatroslav, sudb. vijećnik. Petroci Dragutin, činovnik. Petrunić Stjepko, pošt. pristav. Pernat Dragutin, limar. Pexider-Srića Gustav, ravnatelj realne gimnazije. Pilaj Mijo, re-staurateur. Pilar Martin, graditelj. Pilepić Rudolf, trgovac. pl. Pisačić August, nadinžinir. Plavšić Dušan, tajnik I. hrv. štedionice. Pleško Bartol, kot. šumar. Popović Fedor, trgovac. Pramberger Vlatko, blagajnik. pl. Praunsperger Fileus, ljekarnik. Predojević Albert dr., odvjetnik. Preglej Dragutin, posjednik. Premilić Mijo, činovnik. Prinz ud. Fanika, trgovkinja. Prister Vladoje, inžinir. Privora Dra-gutin, trgovac.

Rabus Filip, trgovac. Račić Viktor, trgovac. pl. Rakodczay Aleksandar dr., predsjednik stola sedmorice. Rado Eugen dr., zubar. Rajzner Ljudevit, vijećnik bansk. stola. pl. Rajzner Šandor, nadinž. drž. željeznica. Rankl Jašo dr., odvjet. perovodja u Sisku. barun Rauch Gejza dr., veleposjednik. Reberski Josip dr., odvjet. perovodja. Regvart Gjuro, mag. pharm. Reich Bela, trgovac. Reichl Artur dr., zubar. Reizer Ivan, inžinir. Rendeli Josip, svratištar „k Franko-panu“ u Ogulinu. Riemer Josip, trg. namještenik. Rihtarić Gjuro, grad. fizik. Rogić Ivan, veletržac. Rogina Antun, trgovac. Rossi L., domobr. satnik u Karlovcu. Rössler Ervin dr., profesor. Rotter Antun, septemvir. Rozsai Desiderij, ravnatelj banke. pl. Rubelli Vjekoslav, ljekarnik u Korenici. Rulic Franjo, tiskar. Rupčić Petar, činovnik. Rusan Josip, ravnatelj pomoć. ureda.

Satopek Marijan, um. vijećnik. Schmidlin Julije, zastupnik tvrtke „Gavrilović“. Schmerz Josip dr., odvjetnik. Schneider Artur dr., profesor. Schneider Ivan, restaurateur. Schöller Franjo, zlatar. Scholz Antun, tiskar. Schönstein Alfred dr., bankar. Schreiber Vilko, trg. pomoćnik. Schwab Hinko, restaurateur. Schwarz Adolf dr., kr. javni bilježnik. Schwarz Dragutin dr., liječnik. Schwarz Hinko, speditur. Schwarz Igo dr., zdrav. savjetnik. Schwarz Ljudevit dr., odvjetnik. Schwarz Oton, činovnik centr. štedionice. Seć Aleksandar, inžinir. Senečić Sime, računar. savjetnik. Siebenschlein Oskar, knji-govodja. Simonovics Radivoj dr., liječnik u Zomboru. Smičiklas Janko, činovnik I. hrv. štedionice. Smičiklas Tade, sveuč. profesor. Solar Gjuro, brijač. Sollar Franjo, trgovac. Somek Antun, gostio-ničar. Soya Slavoljub, vijećnik bansk. stola. Spevec Franjo dr., sveuč. profesor. Spisić Božidar dr., liječnik. Spitzer Artur, trgovac. Spitzer Rudolf, trgovac. Sporčić Ivan, odvjetnik. Srčić Gjuro, Stakić Milan, ljekarnik. Stančić Demetar, procjenitelj zalagaone. Stanisavljević Julije, nadinž. Starčević Mile dr., odvjetnik. Starčević Tomo, trgovac. Starec Antun, kanonik. Steiner Gustav, činovnik hipotek. banke. Stiasni Antun st., trgovac. Stiasni Antun ml., prokurista eskomp. banke. Stožir Vlatko, blagajnič. oficijal. Stunković Matija, činovnik. Suk Srećko dr., kanonik. Šupan Vjekoslav, kolar. Supp Rajmund, činovnik austr. ug. banke. Szabo Franjo, činovnik I. hrv. štedionice. Szabo Gjuro, profesor. pl. Szentgyörgyi Aleksandar dr., profesor. Szentgyörgyi Ljudevit, šumar. povjerenik.

Saban Franjo, kot. predstojnik u Karlovcu. Šajnović Mijo, oficijal. Šandor Franjo, profesor. Šebre Franjo, vlasnik pogreb. zavoda. Šenk Milan, knjigovodja. Šenoa Milan dr., profesor. Šilović Josip dr., sveuč. profesor. Šimunić Ljudevit, knjižar. Šlängenbergs Eugen, dim-njačar. Šmidt Ivan, knjigoveža. Šneider Ivan, knjigoveža. Špiler Milan, tipograf. Špiranec Luka, gostioničar. Špun-Strizić Napoleon dr., septemvir. Štagl Žiga, zastupnik tvrtke Reininghaus. Šteiner Makso dr., odvjetnik. Štigler Lavoslav, brijač. Sundov Luka, trgovac. Šurmin Gjuro dr., sveuč. profesor. Šutej Antun, industrijalac. Šverljuga Franjo, umir. ravnatelj eskompt. banke. Šverljuga Stanko dr., ravnatelj eskompt. banke. Šviglin Janko dr., odvjetnik. Švinderman Blaž, biskup.

Tauchmann Rudolf, soboslikar. Telar Stjepan, profesor. pl. Thaller Ignjat, zemalj. nadliječnik. pl. Thaller Franjo, trgovac. Tomanić Marko, načelnik u Sestinama. Tomašević Mile, činovnik.

Tončić Dragutin dr., vladin tajnik. Trifković Milan, vladin tajnik. Triner Franjo, dimnjačar. Tučan Fran dr., kustos muzeja. pl. Türk Franjo, veleposjednik. Turković Tomo, činovnik.

Valentić Josip, trg. pomoćnik. pl. Vancaš Aleksandar, državni nadodvjetnik u m. Varičak Vladimir dr., sveuč. profesor. Varonig Franjo, graditelj. Vinković Božo dr., načelnik grada Karlovca. Vr-bančić Dragutin, pokrivač. Vrbanić Dragutin, trgovac. Vuković Ivo, sudb. vijećnik.

Wagner Ivan, trgovac. Wagner Milan, farmacist. Wartò Pavao, činovnik. Wendler Josip, vijećnik bansk. stola. pl. Weiss Milan, veletržac. Wieland Vjekoslav, pekar. Witauš Franjo dr., li-jećnik. Würth Hinko, odvjet. perovodja. Würth Mirko, činovnik I. hrv. štedionice.

Zajc pl. Karmelo, šumarnik. Zajec Tomo, trgovac. Zeininger Beno ml., vladin savjetnik. Zemljak Milan, činovnik I. hrv. štedion. Zikmundowsky Rudolf, činovnik eskompt. banke. Zoričić Milovan, ravnatelj statist. ureda.

KAKO DA SE U NAS DIGNE PLANINARSTVO I TU-RISTIČKI PROMET?

(Svršetak)

Gorski kotar ima mnogo prirodnih uvjeta, da postane omiljenim stjecištem planinara i ljetovališta.

Prije toga trebat će dakako da se i u glavnim mjestima Gor-skoga kotara znatno usavrše i posve preudese po tudjem uzoru tu-rističke prilike. Pod turističkim se prilikama razumijeva danas mnogo toga: to su u prvom redu udobni stanovi i modernim komfortom uređena svratišta sa umjerenim cijenama. Jednako je važna op-skrba jelom i pilom, koja treba da bude dobra i zdrava, a ne pre-skupa. Svako ljetovalište treba da ima u neposrednoj blizini perivoj, šumu crnogorice ili hladovito šetalište, u okolini po koje zgodno izletišta i gorski vrhunac, na koji je izveden put uspona i na plani-narsku bojom označen. U te znakove okolišno pučanstvo ne smije da dira, nego valja da ih čuva i pazi, jer tako označeni gorski putovi privlače planinare u onaj kraj. Važno je pitanje: uređenje voznih prilika. U tom pogledu stojimo danas loše u mnogim krajevima, osobito u nekim glavnim mjestima Gorskoga kotara, gdje se i za prosta teretna kola na male daljine traže vrlo visoke cijene. Ko-tarske oblasti i općinska poglavarstva neka uvedu stalne cjenike, da se samovolji i izrabljivanju stane na kraj. Dobra reklama us-pješno je sredstvo za podizanje prometa i privrede. U tom pogledu kreće sada i u nas na bolje, samo se ne bi smjelo sustati, ako odmah ne bude vidljiva i obilnog odziva. Svaki je početak težak, osobito u takvom pokretu, koji je za mnoge naše ljude neobičan i nov. Iz Gorskoga kotara valjalo bi i ljeti i zimi slati u naše dnevne svake tjedna kratke izvještaje o temperaturi, zračnom tlaku, o ljetova-lišnim, planinarskim i sportskim prilikama, o prometu stranaca i izletnika u pojedinim mjestima, da se svijet upozori i privuče u one krasne i zdrave krajeve. Udovolji li se uz to i drugim prije spome-nutim uvjetima, vrlo je vjerojatno, da će za godinu dvije naš Gorski kotar oživjeti i tako dobiti izdašno vrelo privrede i blagostanja. Turistički promet u velike unapređuju dobro izvedene plani-narske uredbe. U zemljama, u kojima djeluju jaka planinarska društva, postepeno se množi broj izletnika. To je i posve prirodno, jer takova društva krče i označuju gorske putove, po kojima se može svatko bez vodiča uspeti na vrhunce gora i glasovita razgledišta. Ona grade na zgodnim mjestima pod vrhuncima gora udobna sklo-ništa i alpinske kuće, u kojima svaki planinar nalazi razmjerno jeftin konak i potrebnu opskrbu. Te uredbe znatno olakšavaju uspinjanje i putovanje i na takav način privlače sve veći broj izletnika u one krajeve i podižu privredu pučanstva. Tako uspješno mogu dakako djelovati samo ona planinarska društva, koja imaju velik broj čla-nova i prema tomu znatan godišnji prihod. Naše planinarsko društvo ne pripada, kako je poznato, u red takvih organizacija: broji tek nešto preko 400 članova, kojih velika većina živi u Zagrebu, dok u pokrajini ima jedva desetak članova, a nijedne planinarske podruž-nice. Kraj tako slabog odziva je li čudo, što hrvatsko planinarsko društvo nije dosad razvilo onako uspješan rad u gorovitim kraje-vima, kakav bi bio poželjan u interesu što življeg turističkog pro-meta? Da naše društvo uzmogne udovoljiti prijemnim planinarskim potrebama i savremenim zahtjevima, treba da se naša inteligencija prikupi u njegove redove i da osnuje planinarske podružnice u svim gradovima i glavnijim mjestima, osobito u gorovitim krajevima.

Tu je misao hrvatsko planinarsko društvo potaknulo i posebnom okružnicom, koju je ovih dana razaslalo općinskim poglavarstvima diljem Hrvatske.

Vrlo su zgodna pomagala za podizanje turističkog prometa praktični vodiči i prospekti u više jezika. Ta izdanja treba da sadrže točne upute s ilustracijama o stanovima, opskrbi, mjesnim znamenitostima i ljetovališnim prilikama, o putovima, usponima i izletima, pak o voznim prilikama i željezničkim svezama. Takove vodiče i prospekte ima danas svako mjesto u Austriji, a u nas postoji prospekt samo o Plitvičkim jezerima. Strani i mnogi domaći putnici

danas redovno traže takove prospekte prije, nego krenu na put u naše krajeve. No njihovu se zahtjevu obično ne može udovoljiti, jer u nas nema takvih prospekata, a onda krenu onamo, odakle ih mogu lako dobiti. Uz novinsku reklamu takvi prospekti uspješno su sredstvo turističkog prometa.

Planinar i izletnik rado ide u one krajeve, iz kojih ima pouzdanih obavijesti glede stanova, opskrbe, izletišta, putova, vozničkih prilika, vodiča i uspona. Zašto posjećuju svakog ljeta stotine tisuća alpske zemlje? Istina, mnoge privlači neodoljivom silom alpski čar i svjež gorski zrak, ali opet nema sumnje, da ni polovica sadašnjih putnika ne bi zalazila u one krajeve, da ondje nema jeftinih i zgodnih prometnih sveza, dobro uredjenih turističkih prilika i onih udobnosti uz prilično umjerene cijene. Isto opažamo i kod naših i stranih kupališta. Naša su kupališta ljekovita i dobra, pa ipak i naši ljudi radije polaze u tuđinu na liječenje, jer ondje nalaze više udobnosti i komforta i prikladnih uredba uz prilično umjerenu cijenu. Neprilike željezničkog prometa, prevelika skupoća, neuredjenost, neudobnost, pa oskudica reklame, glavni su uzroci, da se i naši goroviti krajevi i naša kupališta slabo posjećuju.

Napokon treba naglasiti, da danas briga oko podizanja turističkog prometa spada među zadaće moderne države. U Austriji, kako je poznato, i državna i zemaljske uprave izdašno podupiru razgranjene organizacije za promet stranaca, a u Franceskoj osnovan je prije nekoliko godina državni putnički ured, koji ima tu svrhu, da centralizira rad oko prometa stranaca i da pruža općinstvu sve moguće obavijesti o turističkim prilikama cijele Francuske. U te primjere treba da se ugleda i naša vlada i da za Hrvatsku ili osnuje posebni ured za podizanje turističkog prometa, ili da svake godine izdašno podupire djelovanje hrv. planinarskog društva, koje je i kraj svojih čednih sredstava počelo razvijati praktičan rad u prilog planinarstva i turističkog prometa.

J. P.

PLANINARSKA KUĆA NA SLJEMENU

Hrv. planinarsko društvo u više je navrata tražilo od gradske općine, da mu posve preda gradsku kuću na Sljemeni, kako bi moglo u njoj namjestiti svoga opskrbnika i urediti cijelu kuću prema planinarskim potrebama. U posljednje je vrijeme posjet Sljemena znatno ponarastao, a prilike u gradskoj kući postale su tako nepovoljne, da su se s mnogih strana dizale tužbe na nered i nečistoću u toj kući.

Naše se društvo izjavilo spremnim, da tu kuću prema planinarskim zahtjevima uredi pod uvjetom, da gradska općina svoga lugara drugamo premjesti. Tu je želju pred gradskim načelnikom g. Jankom Holjcem zagovaralo posebno društveno izaslanstvo prošle i ove godine i podastrijo je u posebnoj predstavi na gradsko poglavarstvo.

Stvar je iznesena pred gradsko zastupstvo u sjednici od 8. svibnja 1911., u kojoj je stvoren ovaj zaključak o uvjetima predaje gradske kuće na Sljemeni planinarskom društvu:

„Općina grada Zagreba daje svoju lugarsku kuću na Sljemeni na uporabu „Hrv. plan. društva“ uz ove uvjete:

1. uporaba se dozvoljava na neizvjesno vrijeme uz međusobni šestmesečni otkaz, koji može uslijediti u svako doba;

2. u ime priznanja prava vlasništva ima društvo plaćati godišnje unapred u gradsku blagajnu jednu krunu;

3. sve redovite popravke ima obavljati društvo na svoj trošak za cijelo vrijeme uporabe, a nakon uporabe predati kuću u dobrom stanju;

4. prizemne prostorije ima društvo urediti za pristup općinstva bez obzira, da li je tko član društva ili ne;

5. društvo jamči za svaku štetu na kući i nuzgradama za vrijeme uporabe;

6. društvo je obvezano, dozvoliti besplatnu uporabu svoje kuće na Sljemeni za stan lugara, brinuti se za uzdržavanje te kuće na svoj trošak, te do daljnjega dozvoliti lugaru uporabu gr. staje i suše, dok ne bude konačno uredjeno glede stana lugareva;

7. gr. lugar ni članovi njegove porodice ne smiju ujedno biti u službi planinarskog društva ni za potonje obavljati bilo kakove poslove, a u slučaju nesuglasica između gr. i društvenih organa dužno je društvo podvrći se odluci gradskoga poglavarstva, koje se ovlaštuje, da provede ovaj uporabni odnošaj u svim potankostima i u smislu ovoga zaključka uglavi daljnje uvjete s planinarskim društvom.

O tom se obavješćuje slavno društvo uz poziv, da se izvoli očitovati, da li na ovaj zaključak u cijelosti pristaje, te da glede pro-

vedbe toga zaključka izvoli stupiti u pregovore s gradskim poglavarstvom. Dodaje se, da će se potanko stanje stvari uglaviti prigodom formalne predaje na licu mjesta.

Kako se na prvi pogled vidi, uvjeti su toga zaključka tako teški i nepovoljni po planinarsko društvo, da ovo ni uz najbolju volju, da učini red na Sljemeni, nije apsolutno moglo na gornji zaključak pristati. Da ne spominjemo drugo, svakom je posjetniku Sljemena poznato, da se gradska kuća sada ne nalazi u dobrom, već u vrlo lošem i gotovo ruševnom stanju, a ipak se u trećoj točki traži, da je planinarsko društvo preda nakon uporabe u dobrom stanju! Tako bi u samoj gradskoj kući valjalo popraviti južnu verandu, izmijeniti dvije peći, sve stijene ostrugati, prožbukati i obijeliti, zahode pristojno urediti, raspukla vrata i stropove popraviti, restaurirati stan, kuhinju, vrata, smočnicu i zahod sadašnjega lugara, u šumarovoj sobi obnoviti podove, vrata, prozore i popraviti stijene. Na pivnici valjalo bi istočni i zapadni zid dovršiti i odvodni kanal iz pivnice provesti. Na staji, koja je na sve strane kao rešetka prozirna, trebalo bi otvore ilovačom ili žbukom zatrpati, a sušu pokrpati. Oko kuće i vrela trebalo bi iskopati odvodne jarke i cijevi položiti i t. d.

Troškovi za te pregradnje, popravke i investicije iznosili bi do 2000 K i tada bi se tek moglo reći, da je gradska kuća u dobrom stanju.

Odbor „Hrv. plan. društva“ pretresao je gornje uvjete i podastrijo grad. poglavarstvu novu predstavku, u kojoj je prikazao sadašnje loše stanje gradske kuće i upozorio na ove momente:

Medju uvjetima u toč. 4. traži gradska općina, da društvo ima prizemne prostorije urediti za pristup općinstva, bez obzira da li je tko član društva ili ne. Društvo morat će da drži u lugarskoj kući opskrbnika, a taj opskrbnik ne može nigdje stanovati do li u prizemlju, stoga se ne može cijelo prizemlje urediti za pristup općinstva. Nadalje hoće li općinstvo, da ima pristup u ostali dio prizemlja, mora se držati kućnoga reda, kako je to svuda u planinarskim kućama običaj. Ako bi se gradski lugar nastanio u društvenoj kući kraj gradske, vrlo je vjerojatno, da bi često dolazilo do trvenja i sukoba medju njime i društvenim opskrbnikom. Isto tako uporaba gradske staje i suše može biti uzrokom neprestanih pravda između te dvojice. Stoga bi bilo najbolje — predlaže odbor — da se gradski lugar makne sa Sljemena, gdje i onako nije potreban. Društveni opskrbnik treba da vodi maleno gospodarstvo, da može udovoljavati potrebama izletnika, i u tu mu je svrhu potreban vrt i zemljište za pašu, a svega toga ne bi mogao dobiti, ako bi gradski lugar ostao na Sljemeni. Uopće „Hrv. plan. društvo“ prošlo bi financijski na kamo gore, nego li do sada, ako bi lugarsku kuću uz gornje uvjete naprečac preuzelo. S tih je razloga upravni odbor predložio grad. poglavarstvu novi način rješenja ovog pitanja, naime, da općina grada Zagreba daje lugarsku kuću sa nuzgradama i nužnim zemljištem u zakup ili da sve skupa proda planinarskom društvu. Na taj prijedlog gradsko poglavarstvo nije do sada odgovorilo i zato na Sljemeni ostaje na žalost sveudilj sve pri starom.

PLANINARSKE VIJESTI

Put sa Sljemena na Stubicu. Prije više godina izvelo je Hrv. planinarsko društvo vrlo lagodan planinarski put od vrha zagrebačke gore nad gradskom lugarnicom sve do mjesta Stubice. Taj je put prošlog proljeća na jednom mjestu odronom brijega pokvaren tako, da bi se morao preložiti, ako bi se htjelo popraviti ga. Prošle je godine taj dugi put ponovno označen crvenom bojom sve do toga pokvarenog mjesta. Oni naime, koji su put od vrha zagrebačke gore počeli ponovo označivati, nisu znali, da je odron brijega na tom mjestu posve iskvario put na drugom njegovu dijelu. Medjutim taj drugi dio puta vrlo se rietko upotrebljavao i već lani bio je ili otpalim lišćem posve zatrpan i šumskim biljem zarastao. Većina naime izletnika ne ide u mjesto Stubicu, nego u Stubičke toplice, pa na po toga označenog puta skreće lijevo nizbrdice prema dolini i prešavši potok Vidak, dolazi kroz selo Pilu prijekim putem u Stubičke toplice. Ta nizbrdica nalazi se na prvom sedlu poslije lugarnice, skreće šumskim utrenikom na lijevo od označena puta i ide malo kasnije kolnikom sve do potoka Vidaka u dolini. Po tom putu dolazi izletnik sa vrha gore do potoka za nešto više od 2 sata hoda.

Odavle uz potok i dalje preko Pile do Stubičkih toplica ima dobar sat hoda, dakle u svem dobra 3 sata hoda. Dok se ne izgradi ogranak puta prema Stubičkim toplicama, mogao bi se označiti bojama ovaj put. Samo na dva mjesta nizbrdica je nešto strmija; inače je prilično lagodan i ide osim u dolini po šumskom hladu.